

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s pošlino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu. — Ustanovniki in deležniki tiskovnih društev dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natlane enkrat, 8 kr., dvakrat 10 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Prijazen opomin „Gospodarjev“.

Le še eden list in prvemu četrletju je konec. Ker so pa nekteri naročniki le za četrta leta se oglašili, jih prijazno opominjamo, da ponovijo brez zamude svojo naročbo, ker imajo le naročniki pravico do lista, „Gospodar“ pa ne more škode trpeti, da bi se tudi tiskal za tiste, o katerih se ne vé, ali ga hočejo še dalje ali ne? Mnogo jih še tudi naročnine ni poslalo. Te pa posebno prosimo, da pogledajo spredej na ceno, da se ne bo, kakor se mnogokrat godi, premalo poslalo. Zaupamo, da bode vsak zvesto plačal, kar je še na dolgu.

„Gospodar“ bi še z večjim veseljem in boljšim uspehom delal, ko bi se jih še več v drugem četrletju na-nj naročilo. Kdor koli tedaj zamore kaj pripomoči, naj prigovarja sosedom in prijatom, da si ga naroče.

0 preuredbi srenjski zadev.

II.

Srenjska opravila so dvojene vrste: izročena ali naročena in samovlastna opravila. Eno kot drugo treba je dobro poznati. — Kakor mora vsak posamezni človek namen države pospeševati s tem, da plačuje davek in opravlja razne službe, n. pr. kot vojak ali uradnik itd., tako zamore državna oblast tudi po vsej pravici od posameznih občin terjati, da se udeležijo pri izvrševanju javnih opravil. Ta udeležba zove se izročeno področje (übertragener Wirkungskreis.) Ume se pa samo ob sebi, da mora država po svojih organih javno upravo sama v rokah imeti, ker se od občin več terjati ne more, kakor da državni oblasti pri izvrševanju javnih poslov pomagajo.*

Pomagale so tudi od nekdanj srenje izvrševati vse javne posle. Skrbele so za varnost osebam in imetku, v tem ko je gosposka v rokah imela policijsko upravo; naznanjevale so gospodskam prestopke postave za sl. žbeno preiskavo; izvrševale so, kar se jim je od gospodske posebno naročalo, o teh in drugih rečeh gospodskam poročale; posredovale, kadar je gosposka po raznih srenjah kaj opraviti imela. Pri vseh teh in enakih rečeh je večjidel župan vse opravil, srenjski odborniki niso imeli kaj pri tem opraviti. In županom ni bilo treba sestavljati zapisnikov, ampak se je večjidel vse ustmeno dogladalo. Konečno pa takih stvari ni razsodil župan nego gospodska, ki je v to poklicana, da pravico sklepa in sklenjeno pravico tudi brani.

K vsemu temu toraj ni bilo treba ne posebnih pisarij, niti ne posebnih duševnih in denarnih moči; uredni posli so se naglo in cenó vršili. In ker so srenje po dotičnih županih pogostoma z gospodsko v dotiki bile, so se tudi po najkrajšem potu soznanile s postavami in javnimi naredbami. Oče župan je imel neko posebno veljavo pri srenjčanih, kar je storilo, da je njegova beseda več opravila, kakor zdaj dolgi uradni ukazi na papirju. Iz druge strani je pa gospodski ložje bilo postave izvrševati, ker je s srenjami v vedni dotiki bila in krajne okolščine natanko poznala.

Novejše postave (§. 25. srenj. reda) so obdržale vse to, kar je že nekdanj spadalo v področje izročnega poslovanja, ali vse to je zdaj veliko težje postalo. Po samovoljnem združenju prejšnjih samostalnih srenj v večje srenjske skupine, in ker so prejšnje gospodske srenjam se odmaknile in njih posli srenjam v lastno upravo se izročili, je postala vsa uprava veliko težja in — dražja.